

Programe de interior și de exterior

Fiecare oraș are gusturile sale... Nu mă sfiesc să spun că, de multe ori, gusturile băimărenilor, chiar și ale celor care se pretind oameni aparținând unei intelectualități, mă consternează”, mărturisirea – în caietul-program al primei premiere a actualei stagiuni – directorul Teatrului Municipal din Baia Mare, actorul și regizorul Anton Tauf. Știind că o producție trebuie să se adreseze tuturor „genurilor” de spectatori, Anton Tauf a creionat un variat program repertorial, în cadrul căruia va fi „cooptat” întregul colectiv artistic, cuprinzând la ora actuală aproape douăzeci de actori, dintre care mai mult de jumătate sunt tineri și foarte tineri. Este cazul a trei absolvenți ai Școlii de teatru din Târgu-Mureș și al unuia de la „Hyperion”, angajați la începutul acestui sezon teatral.

„Lider” al unei instituții cu două secții – Dramă și Revistă –, Tauf încerca, acum câțiva ani, un exercițiu interesant, soldat cu o reușită: folosirea actorilor de la teatrul muzical în montările de la „dramă”, și invers. Experiența s-a concretizat în două spectacole de teatru propriu-zis – **Conu' Leonida față cu reacțiunea și O noapte furtunoasă** (moment în care l-am descoperit pe regizorul Tauf ca talmăcitor al operei caragialiene) –, și unul de revistă, **Cianurita di Baja Grande**, care i-a adus protagonistei Nicoleta Bolcă Premiul pentru cea mai bună actriță la Festivalul Național al Teatrelor de Revistă de la Constanța, în noiembrie 2000 (băimărenii sunt „specializați” colecționari de premii la acest festival). Financiar vorbind, instituția băimăreană o duce destul de bine în contextul actual, primind sprijin, în măsura posibilităților, de la ordonatorul principal de credite: Consiliul Local. „Nu suntem uitați sau omiși”, spune directorul adjunct, Gheorghe Roman; așa se face că, de cinci ani încoace, este posibilă și desfășurarea unui program cu rol formativ: pe lângă colaborarea la realizarea programului artistic „de interior”, colectivul teatrului „iese în stradă” cu re-

gularitate, în ultima duminică a fiecărei luni, dar nu pentru a cere sporuri salariale, ci pentru a „presăra” semințe... de spirit. Fie iarnă, fie vară, la Baia Mare se desfășoară programul cu titlul **Poezia din Turn**, inițiat de Anton Tauf în ideea valorificării liricii clasice și contemporane, mai ales românești. Din vechiul turn al orașului, „ciorchinit” de călugări actori, răsună, lună de lună, gândurile atâtor și-atâtor poeți. Anul trecut, de pildă, a fost în întregime dedicat creației lui Mihai Eminescu.

La Baia Mare nu există regizori angajați, ci doar invitați să monteze spectacole, așa cum, în această stagiune, a fost cazul Alinei Hiristea, autoarea spectacolului pentru copii **Vrăjitorul din Oz**, sau al lui Marius Olteanu, cu **Deșteptarea primăverii**. În rest, actori din teatru, precum Romeo Bărbosu sau Claudiu Pintican, își „încearcă mâna” într-ale regiei, cel din urmă montând cu câțiva timp în urmă, la Sala Studio, **Exerciții de singurătate**.

pentru că eu cred că, totuși, dramaturgia românească are valori...” L-am știut dintotdeauna preocupat de ritual în teatru, dar nu mi-am imaginat vreodată că va putea „citi” în cheie mistică **Omul cu mârtoaga** a lui G. Ciprian. Dincolo de nota de subsol a autorului – o sugestie nu neapărat de luat în calcul atât de serios (cum că Chirică ar fi un posibil Mesia care sfârșește prin a-și asuma păcatele lumii, cel puțin înconjuroare) –, scrierea este o comedie spumoasă. Imaginați-vă mirarea-mi (preț de mai bine de un act) de a vedea ca decor (creație a lui Mihai Vălu, autor și al costumelor) un exterior de biserică de țară, cu vitralii luminate în momentele-cheie, de a auzi muzică de sonoritate religioasă și de a înțelege că am urmărit traseul „golgotian” al unui Chirică-lisus vindecător de ologi și dispus, la o adică, chiar la sacrificiul suprem. Regizorul nu a mers însă până acolo, preferând, pentru final, revenirea smerită a necredincioasei Ana, întru încercarea

Omul cu mârtoaga de G. Ciprian (regia: Anton Tauf)

foto: Ghița Porumb

Sezonul teatral s-a deschis însă cu o piesă românească. A fost ideea directorului teatrului, „nu dintr-un patriotism care mă dă afară din casă, ci

de reluare a unei vieți pașnice. Tabloul final cu ploaia căzând peste cei doi eroi îmbrățișați, învăluți de acordurile **Baladei furtunii** a for-

mației „Taxi”, este extrem de plastic, emanând emoție și sensibilitate. Tauf încheie perfect teoria propusă, numai că viziunea nu mi se pare cea mai potrivită, mai ales că tușa este adesea îngroșată, într-un demers ilustrat demonstrativ, prea „cu degetele în ochi”.

Păstrându-se litera textului, eroul nostru parcurge totuși „traseul” poveștii biblice a lui Iisus, cu toate „elementele” ce țin de ea: spălătul picioarelor de către slujnica amoretată de fiul de dulgher, purtarea pe umeri a crucii de dimensiuni umane, cămașa de in, privirea pierdută, angelică, atoaiteînțelegătoare a lui Chirică – interpretat de Ioan Isaiu, actor invitat de la Naționalul clujean, actualmente plecat în Noua Zeelandă. Așa se face că, în absența protagonistului, această producție nu se mai joacă.

Ca să demonstreze că nu și-a pierdut simțul umorului, Tauf propune însă și un „boulevard” de bună calitate: Bolero de Aziz Nesin, cu ilustrația

muzicală axată chiar pe piesa raveliană cu același titlu. Povestea este simplă, perfect valabilă în orice timp, iar piesa, jucată cu vervă de două actrițe de forță ale teatrului – Aurora Prodan și Dana Ilie Bărbosu –, ale căror partituri sunt susținute cu aceeași măiestrie de actorul bun la toate (adică și la dramă, și la comedie) Paul Talașman. Două vecine, una văduvă de general, alta fată bătrână cu inventate pretenții de femeie precurtată, speră în venirea, odată și-odată, a violatorului, un simplu hoț cauzând, în situația de față, o mare deziluzie. Sunt îndreptățite în așteptările lor de un anunț radiofonic și câteva articole de presă informând despre vajnicul răufăcător (sau, cine știe, bine-făcător!) ce bântuie prin casele femeilor „lipsite de apărare”. În consecință, debutul actului secund va însemna apariția „omului de la Gaze”, repede asociat de eroinele noastre – toate, numai dantele – cu musculosul personaj așteptat. Dezamăgirea este maximă atunci când –

dă-i cu bere, dă-i cu vin – „El” cade lat în așternutul de satin pentru ocazii speciale. Spălat și parfumat în chiar timpul somnului, personajul nu mai apucă decât o trezire în mahmureală și un deces provocat de un acces de tuse tabagică.

Foarte interesantă e largă paletă de mijloace actoricești folosite – gest, mimică, accente vocale –, combinate cu ingeniozitate în susținerea unor partituri de mare finețe. O nouă dovadă a extraordinarului potențial al celor trei actori – altfel, individualități artistice distincte –, reuniți într-o montare plină de ritm, coerentă, motivată, de la care pleci... mirosind a ceapă și a bună-dispoziție. (Aviz amatorilor: pe durata primului act, Aurora Prodan prăjește și, evident, arde o tiganie plină cu leguma cu pricina.)

Următorul proiect al teatrului? „Mai am o «restanță», spune Tauf. „Am promis actorilor mei că voi face **Burghezul gentilom** de Molière...”

Gabriela Riegler-Măgirescu

Sc. reviste de teatru

Sic transit gloria mundi

Marea miză a publicației „Okean” este de a plasa teatrul într-un context cultural mai amplu. Crediința că acest fenomen e inseparabil de alte forme de artă și că oamenii care îl construiesc sau scriu despre el nu pot fi izolați de compozitori, scriitori, plasticieni este laudabilă.

Eclectică și inegală, această „publicație concepută de Sebastian-Vlad Popa” amestecă eseuri și informații,

matematică și muzică, mail-art și fotbal, fără ca trecerea să fie făcută întotdeauna cu lejeritate. Firește, subiectul predominant este teatrul. Tratarea e, însă, diferită: ironică (autoironică), sobră, gomoasă, subtilă, lirică ori searbădă.

Cel mai încheat capitol este dedicat actualității teatrale, prezentate selectiv, dar într-o ordine, sperăm, aleatorie: se începe cu Anca Bradu și se încheie – via Ciulei – cu Andrei Șerban. În ceea ce privește stilul, acesta e de cele mai multe ori căutat, iar numele care semnează nu sunt cele consacrate de revistele tradiționale de teatru. Dar acesta este tocmai pariul „Okean”-ului: *Hic sunt leones*.

Să trecem mai departe la: „eseuri”, „orbite”, „ob-scene”, „editoriale”, „prunduri” și „subprunduri”, „pase”, dans, cărți... Dacă există o afinitate, declarată la rubrica „Puls”, cu „Plai cu boi” a lui Dinescu, datorată „calității interferențelor de niveluri culturale” de acolo, atunci trebuie spus că în „Okean” nu diferă prea mult nivelurile, ci numai planurile. De aici elitismul unor pasaje ce nu par a fi scrise spre a fi citite. Și de către cine?

– ne putem întreba. Căci chestiunea publicului-țintă este destul de vagă, el fiind parcă privit cu un ocean pus de-a-ndoaselea. Și asta n-ar fi neapărat grav, dacă semnăturile ar constitui – toate – o garanție care să justifice tonul doct, tip „magister dixit”, și sentințele, cum ar zice persoanele, apodictice.

Oricum, de la primul la al doilea număr – cel la care ne referim – s-au produs unele schimbări în formă și fond: au fost lăsate în urmă articolele publicate deja în alte reviste (de teatru), aspectul este mai sobru, cronicile sunt mai aplicate. Și, în plus, discuția pe marginea unui spectacol interzis – *Conu’ Leonida* –, esul Cătălinei Buzoianu sau dialogul din 1976 dintre Vladimir Brânduș și Toma Caragiu sunt pagini superbe. Profilul revistei rămâne, însă, vorba lui Suchianu, ifosativ. În rest, despre prezența în paginile ei a lui Victor Rebengiuc, Silviu Purcărete, Dan C. Mihăilescu, despre condițiile grafice și eleganța așezării în pagină – numai de bine...

Octavian Saiu

